

Наталія Королевська: Пенсії обов'язково будуть збільшуватися щороку

Нещодавно виповнилося 10 років із дня ухвалення базового закону щодо пенсійного забезпечення. По суті, саме з цієї події розпочалося реформування пенсійної системи України. Про те, чого вже вдалось досягнути та плани на майбутнє у цьому питанні ми поговорили з Міністром соціальної політики України Наталією Королевською.

Наталіє Юріївно, одразу після того, як ви очолили Міністерство соціальної політики, ви заявили, що розпочата в 2011 році пенсійна реформа не дала бажаних результатів. Що саме, на вашу думку, не було вирішено?

Насамперед, за 10 років з моменту прийняття пенсійних законів не було вирішено основне питання – пенсія має бути справедливою. Зараз не діє державний механізм, який би гарантував справді гідну пенсію, яка б залежала від трудового стажу. Головні завдання, які стоять перед нами: перше – необхідно осучаснити пенсійні виплати та ліквідувати «зрівнялівку» у пенсіях; друге – подолати дефіцит Пенсійного фонду; та третє – запровадити другий рівень накопичувальної пенсійної системи.

Сьогодні потрібно зосередитися на вдосконаленні пенсійної системи. Саме для над цим зараз працює наше Міністерство, а особливо спеціально створена робоча група, до складу якої увійшли наші фахівці, представники Пенсійного Фонду, науковці та інші фахівці соціальної сфери.

Над чим саме працює ця робоча група?

Люди мають отримати реальний захист, а не його імітацію. Основне завдання створеної робочої групи – розробка механізмів вдосконалення пенсійної системи. Це комплекс питань, над якими ми працюємо – окрім того, про що я вже казала, це і питання пенсійного віку для жінок, і пошук компенсаторів для можливості зниження ставки єдиного соціального внеску, і підвищення довіри до системи державного захисту. Найбільша складність полягає в тому, що напрацьовуючи пропозиції, фахівці насамперед зважають на їхню економічну доцільність, оскільки пенсійна реформа має відповідати не тільки очікуванням громадян, а й об'єктивним економічним умовам.

Чи є вже результати роботи цієї групи? Можливо, якісь зміни до законодавства?

1 липня набули чинності зміни до пенсійного законодавства, які за своєю суттю є першим кроком з удосконалення пенсійної системи. Вони стосуються досить широкого кола людей і в першу чергу нинішніх 13,6 мільйонів пенсіонерів. Для них ми змінили порядок щорічного перерахунку пенсій. Відповідно до чинного законодавства, перерахунок раніше призначених пенсій відбувається внаслідок перегляду прожиткового мінімуму (цьогоріч – двічі) та 1 березня. Раніше, через законодавчу казуїстику, існували ситуації, коли березневе підвищення пенсій взагалі можна було не робити. Тепер ми встановили чітку процедуру – пенсії у березні однозначно збільшуватимуться кожного року.

Які ще зміни внесено до пенсійного законодавства протягом останніх півроку?

Ухвалено закон, за яким багатодітні батьки, які виховали п'ятьох і більше дітей, за відсутності матері отримують право на пенсію за особливі заслуги.

Прийнято низку Постанов Уряду, яким збільшено розміри підвищень до пенсій інвалідам Великої Вітчизняної війни II та III груп та учасникам бойових дій, які досягли 85-річного віку до рівня підвищення інвалідам I групи (на 447 грн.). Також зросла мінімальна пенсія для цієї ж категорії ветеранів війни (з 1 травня 2013 року жоден учасник бойових дій та інвалід у період Великої Вітчизняної війни не отримує менше 2547,9 грн.). Окрім цього, підвищено пенсії, розмір яких у минулому році було підвищено менше ніж на 20% зростання середньої заробітної плати.

А чи є якісь зміни для тих, хто ще не збирається на пенсію?

Зміни, що набрали чинності з першого липня, в першу чергу торкнуться майже всіх жінок, адже за пропозиції Мінсоцполітики відтепер до страхового стажу також зараховуватиметься період

перебування у відпустці по вагітності та пологам. Раніше цей час, а це 70 днів до пологів та 56 днів після, до страхового стажу не враховувались і ми вважаємо, що це несправедливо по відношенню до жінок, оскільки їм, фактично штучно зменшувався страховий стаж.

Що це безпосередньо дасть жінкам?

Цими змінами ми встановили соціальну справедливість щодо жінок. До їхнього запровадження роботодавець сплачував відрахування тільки за працівників, які перебували на лікарняному через хворобу, що дозволяло зараховувати їм цей період до страхового стажу. Разом з тим, жінки, які народжували дітей та перебували у лікарняній відпустці у зв'язку із вагітністю і пологами, були позбавлені можливості зараховувати цей час до страхового стажу.

Тобто той, хто, наприклад, катаючись на лижах, отримував важкий перелом, що потребував довгого лікування та відновлення, і йшов у лікарняну відпустку на декілька місяців, при виході на пенсію був у більш вигідних умовах, ніж жінка, яка народила дитину. Якщо врахувати, що декретна відпустка це 4 місяці, а через ускладнення під час пологів навіть більше, то жінки які народили 3 дітей, без цих законодавчих змін, втрачали щонайменше рік страхового стажу.

Крім того ми також запровадили новий підхід до розрахунку зарплати для нарахування пенсій фізособам-підприємцям та громадянам, які отримували допомогу з безробіття.

У чому полягають зміни для тих, хто отримував допомогу по безробіттю?

Відтепер громадяни, які раніше отримували допомогу по безробіттю та матеріальну допомогу у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, зможуть при розрахунку заробітної плати, якщо це доцільно, виключити періоди одержання цієї допомоги. Деяким громадянам це дозволить збільшити пенсійні виплати до 5%. Щодо фізичних осіб-підприємців, то, визначаючи заробітну плату для нарахування пенсії, відтепер враховуватиметься страховий стаж, за який сплачено внески. Це дозволить уникнути значного зменшення коефіцієнта заробітку фізособам-підприємцям, які працюють за спрощеною системою оподаткування за місяці, за які страхові внески сплачені не в повному обсязі.

До речі, щодо підприємців. Давно обговорюється можливість зниження ставки єдиного соціально внеску. Коли на це можна очікувати?

Ми вже запроваджуємо нові підходи щодо сплати ЄСВ. Нещодавно Уряд підтримав розроблений Мінсоцполітики законопроект щодо розширення переліку категорій пенсіонерів-підприємців, які можуть бути звільнені від сплати ЄСВ. Справа в тому, що зараз на це можуть розраховувати тільки пенсіонери за віком та інваліди, ми ж до категорії пільговиків включили отримувачів усіх видів пенсій, які досягли пенсійного віку. Тепер слово за народними депутатами – Верховна Рада має ухвалити цей законопроект.

Ми зацікавлені у зниженні ставки ЄСВ, бо це стимулюватиме легалізацію тіньової зайнятості та зростання заробітних плат. Водночас необхідно дуже чітко продумати компенсатори наповнення Пенсійного фонду, щоб ми могли зберегти видатки як мінімум на нинішньому рівні, не кажучи вже про плани підвищувати пенсійні виплати. Над цим ми зараз працюємо із Міністерством доходів і зборів.

Чи вистачить на це коштів?

За перші шість місяців Пенсійний фонд України зібрав 81,1 млрд. грн. власних надходжень – перевиконання склало 1,4 млрд. Якщо порівнювати з аналогічним періодом минулого року, то надходження зросли на 5,2 млрд. грн. або на 6,9%.

Завдяки такій позитивній динаміці ми змогли не тільки своєчасно та в повному обсязі виплачувати пенсії, а й погасити позики Держказначейства, які брались тимчасово. Тож, як бачите, проблем з фінансуванням зараз немає.

Загалом же за півроку на виплату пенсій було направлено 124,5 млрд. грн. Це на 11,5 млрд. грн. або на 11% більше, ніж за перші шість місяців 2012 року.

Дійсно, із вчасністю та повнотою виплат нарікань у пенсіонерів немає. Проте є питання щодо якості обслуговування у Пенсійному фонді...

Нещодавно за мого наполегливого прохання в.о. голови ПФ прийшов у відділення фонду одного з районів як звичайний громадянин - перевірити, як працює система на місці. Результатами ми були шоковані. Не впізнавши свого керівника, клерки заявили йому, що він 101-й у черзі, і що в найближчі два дні може навіть не приходити зі своїми проблемами. Така ситуація неприпустима і ми будемо її докорінно змінювати.

Обслуговування пенсіонерів, багато з яких має трудовий стаж 40-50 років, має бути зовсім іншим. Зокрема на сайті Пенсійного Фонду вже працює пенсійний калькулятор, де кожен самостійно зможе розрахувати розмір виплат, а вже потім, якщо залишаться питання, звертатись до інспекторів фонду. І це тільки один з перших кроків, що ми визначили для себе, бо сьогодні наше завдання – зробити надання всіх соціальних послуг якісним та доступним.